

HID - Drobilica

Godina II, listopad 2005, br. 5

UDK 0+061

ISSN 1845-4569

Uvodnik

Poštovani čitatelji,

više nema nikakve sumnje da čestita ideja i u današnjem krutom i komercijaliziranom svijetu može uroditi plodom. Tako upravo svjedočimo kako ideja da imamo pravo na informaciju koju pomažemo stvarati ili koja se tiče nas, nakon više godina otpora različitih struktura polako, ali sigurno krči svoj put. Inicijative i događanja posljednjih mjeseci gotovo da su našu jesensku Drobilicu pretvorili u tematski broj. Naime, među prvima objavljujemo upravo donesenih *Deset načela Prava da znamo*; HHO je predstavio i stranicu *Građani imaju pravo znati*; u EU su objavljene *Smjernice za rad službenika koji odgovaraju na upite građana*; javila se u Velikoj Britaniji inicijativa o pravu na slobodan pristup rezultatima javno financiranih istraživanja; usvojena je *Deklaracija o ljudskim pravima i ulozi prava u informacijskom dobu*; tu je i reakcija Springera na zahtjev za slobodnim pristupom objavljenim znanstvenim informacijama; u Zagrebu je održan seminar *Novi trendovi u informacijskoj politici Europske unije* koji je pokazao kakvi se veliki naponi u EU ulažu u poboljšanje komunikacije struktura vlasti s građanima, a i odgovor DZNM-a na sličnu inicijativu HID-a, bez obzira na trenutni rezultat tog zahtjeva, pokazuje pomak u razmišljanju i u nas.

Stvari su se, dakle, zbilja pokrenule što je izvrsno, jer ne zaboravimo da je dostupnost informacija u posjedu tijela javne vlasti u suvremenom demokratskom društvu jedno od naših temeljnih prava.

S poštovanjem,

Ivo Tokić

Sadržaj

Slobodan (besplatan) pristup hrvatskim normama na Internetu za sada nije moguć.....	str. 2
Suradnja HID-a s Mađarskim društvom informacijskih brokera.....	2
Transformacija Državnog zavoda za normizaciju i mjeriteljstvo (DZNM).....	3
Dostupnost informacijsko komunikacijske tehnologije građanima EU.....	3
Otvoren pristup znanstvenim radovima po Springeru.....	4
Prva međunarodna Deklaracija o ljudskim pravima i ulozi prava u informacijskom društvu...	4
Deset načela Prava da znamo.....	5
Smjernice za zaštitu osobnih podataka i transparentnosti.....	6
U Velikoj Britaniji se za javni novac uloženi u znanost traže rezultati putem besplatnog otvorenog pristupa.....	6
Održan seminar Novi trendovi u informacijskoj politici Europske unije.....	7
9th IFLA Interlending and Document Supply International Conference.....	8
18. međunarodno savjetovanje Arhivska praksa 2005 , Tuzla, 2005.....	8
Poziv na Savjetovanje kanadskih arhivista – 2006.....	9
Najava skupa i poziv za sudjelovanje - LIDA 2006.....	9
The National Archives News, srpanj/kolovoz 2005.....	9
Građani imaju pravo znati.....	10
Copyrightandculture.com.....	10

Slobodan (besplatan) pristup hrvatskim normama na Internetu za sada nije moguć

HID je dva puta bio uputio pismo Državnom zavodu za normizaciju i mjeriteljstvo (zadnji put 23. veljače 2005. http://www.hidd.hr/news/2005/Slobodni_pristup_normama.doc) sa zahtjevom za omogućavanjem slobodnog pristupa hrvatskim normama putem Interneta. Na ovaj zadnji dopis HID je dobio i pismeni odgovor od bivšeg ravnatelja te sada već nepostojeće institucije (vidi vijest o transformiranju DZNM-a) od dr. sc. Marjana Andrašeca.

Odgovor, iako odbijajući, možemo smatrati vrlo pozitivnim i korektnim, pa pismo donosimo u cijelosti:

Cijenjena gospodo,

zahvaljujemo na otvorenim pismima (broj: 10/2004/tt od 16. travnja 2004. i 3/2005/TT od 23. veljače 2005.) koja ste nam uputili kao i na interesu koji Hrvatsko informacijsko i dokumentacijsko društvo pokazuje prema hrvatskim normama i njihovoj boljoj dostupnosti.

U našim dosadašnjim kontaktima, posebno u telefonskom razgovoru nakon prvog otvorenog pisma pružili smo vam uvid u stanje stvari u pitanju besplatne dostupnosti norma i na međunarodnoj i europskoj razini.

Kako već znate, prema sadašnjim pravilima svih međunarodnih i europskih organizacija za normizaciju, norme su zaštićeni dokumenti i pravo raspolaganja tim dokumentima zadržavaju organizacije koje su ih izdale, odnosno nacionalna normirna tijela koja su članice tih organizacija. Te organizacije također utvrđuju pravila za distribuciju (prodaju) norma, a isto tako i ograničenja vezana za cijene norma u pojedinim državama. To je u prvom redu vezano za financiranje organizacija za normizaciju, koje u velikoj mjeri ovisi o prodaji norma.

Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo svojim je članstvom u navedenim međunarodnim i europskim organizacijama prihvatio sva pravila rada tih organizacija uključujući pravila za distribuciju norma i utvrđivanje cijena norma na hrvatskom tržištu. Što se tiče europskih organizacija CEN i CENELEC, zaštita autorskih prava norma na području Hrvatske jedan je od uvjeta koji Hrvatski zavod za norme (HZN), kao novoosnovano hrvatsko nacionalno normirno tijelo treba ispuniti za punopravno članstvo u tim organizacijama.

Iako se, kao privatne osobe i građani Republike Hrvatske, ne možemo ne složiti s nekim od argumenata koje ste naveli u svojim otvorenim pismima, u okolnostima koje smo opisali, ne možemo udovoljiti zahtjevu koji ste postavili. Vjerujemo da će o takvim argumentima i dalje biti rasprava i na globalnom planu (već postoje takve inicijative) i da se može očekivati da će pitanje besplatne dostupnosti norma biti razmatrano na svim razinama, a možda u budućnosti i riješeno na drugi način.

S poštovanjem

Ravnatelj: Dr.sc. Marijan Andrašec, dipl.ing.

Pripremio Tibor Tóth

Suradnja HID-a s Mađarskim društvom informacijskih brokera (Magyar Informaciobrokerek Egyesulete – MIB)

Mađarsko društvo informacijskih brokera osnovano je 2001. Na stranicama <http://www.mibe.info/index.php4?page=mibe/index.htm> mogu se pročitati neka njihova razmišljanja i na njemačkom i engleskom jeziku o profesiji informacijskih brokera. Njihov nam se aktualni predsjednik Gabor Mikulas obratio sredinom rujna e-mailom i ponudio suradnju. Za početak bi se ta suradnja odnosila na razmjenu vijesti i iskustava. Najesen planiraju izdati infobroker priručnik i zatražili su od HID-a opis stanja u našoj zemlji na području informacijske i dokumentacijske djelatnosti i posebno stanje na informacijskom tržištu i uvjete rada informacijskih brokera.

Nadamo se da će suradnja s takvim društvom biti i za nas korisna, jer na malenom informacijskom tržištu u nas nije lako preživjeti kao informacijski broker.

Tibor Tóth

Transformacija Državnog zavoda za normizaciju i mjeriteljstvo (DZNM)

Prema Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave (NN 22/05, <http://www.nn.hr/sluzbeni-list/sluzbeni/index.asp>) od 16. veljače 2005. godine Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo (DZNM) nastavlja s radom kao Državni zavod za mjeriteljstvo (DZM) <http://www.dznm.hr/Mjeriteljstvo/mjerop.html>, a ravnatelj postaje bivši ravnatelj DZNM, Dr. sc. Marjan Andrašec.

Iz DZNM izdvojeno počinje raditi Hrvatska akreditacijska agencija (HAA) <http://www.dznm.hr/Kakvoca/index.html> Na čelo HAA Vlada Republike Hrvatske

je postavila mr. sc. Biserku Bajzek Brezak, kao privremenu ravnateljicu.

Iz DZNM izdvojeno počinje s radom Hrvatski zavod za norme (HZN), <http://www.dznm.hr/hzn/index.html> Na čelo HZN Vlada Republike Hrvatske postavila je mr. sc. Snježanu Zimu, kao privremenu ravnateljicu.

Svim novoimenovanim ravnateljima čestitamo na imenovanju.

HZN je službeno počeo s radom 1. srpnja 2005. ali je 9. rujna bilo organizirano predstavljanje za javnost nove javne ustanove i strategije razvoja hrvatske normizacije. Na tom su skupu bila i predavanja predstavnika međunarodnih organizacija s područja normizacije kao što su IEC (Međunarodno elektrotehničko povjerenstvo), CEN (Europski odbor za normizaciju) i CENELEC (Europski odbor za elektrotehničku normizaciju).

Uz niz drugih novosti, skrećemo pažnju naših čitatelja na javni poziv HZN http://www.dznm.hr/hzn/pdf/clanstvo/javni_poziv.pdf za uclanjivanje zainteresiranih pravnih i fizičkih osoba u HZN. Članstvo http://www.dznm.hr/hzn/pdf/clanstvo/pravilnik_o_clanstvu.pdf omogućuje aktivan rad u HZN u upravljanju i u tehničkim odborima, itd. Članstvo je vezano osim prihvaćanja načela i pravila HZN i uz plaćanje članarine, čak i za neprofitne znanstveno-stručne udruge, kakav je i HID. Za strukovna društva godišnja je članarina 2.000 kuna, a više o tome na <http://www.dznm.hr/hzn/pdf/clanstvo/clanarine.pdf>.

Tibor Tóth

Dostupnost informacijsko komunikacijske tehnologije (ICT) građanima EU

15. rujna ove godine Europska komisija je pozvala na koordiniranu akciju kako bi informacijsko komunikacijska tehnologija bila dostupnija građanima Europske Unije. Potrebna je koordinirana akcija zemalja-članica kako bi ICT postala dostupnija građanima, posebice starijim osobama. Viviane Reding, povjerenik za informatičko društvo i medije, istakla je kako su demografske promjene u Europi golem društveni izazov kojem mogu pomoći ICT. Nove tehnologije, elektroničke naprave i usluge mogu poboljšati kvalitetu života starijih osoba, ne samo u cilju njihove veće samostalnosti, već i u cilju njihovog doprinosa ekonomiji i društvu. Nadalje, veća dostupnost proizvoda i usluga otvara novo tržište. Komisija podržava e-dostupnost koja je preduvjet potpunog sudioništva bilo koje osobe u društvu temeljenom na znanju što je itekako važno za starije ili osobe s posebnim potrebama.

Više na:

<http://europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/05/1144&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

Živana Heđbeli

Otvoreni pristup znanstvenim radovima po Springeru

Odgovor Springera, velikog tržišno orijentiranog izdavača velikog broja znanstvenih časopisa (više od 1.150 naslova), na različite inicijative i prakse koje poznajemo pod nazivom "otvoreni (besplatan) pristup znanstvenim informacijama" (OA – Open Access) je lansiranje "slobodnog izbora" za autore znanstvenih radova - Springer Open Choice™. O čemu se radi, u čemu je autorov izbor?

Nakon provedenog recenzentskog postupka i prihvatanja rukopisa nekog autora od strane neke redakcije pod okriljem Springera, autor se može odlučiti za:

- tradicionalni postupak publiciranja,
- publiciranje svog rada po principima slobodnog (besplatnog) pristupa svim zainteresiranim korisnicima u digitalnom obliku. Za protuuslugu Springeru autor ili autorova matična ustanova ili sponzor plaća, za sada, 3.000 USD za troškove redakcije i stavljanja i održavanja rada ne internet dostupnom serveru.

Da Springer misli ozbiljno i ne smatra Open Access inicijative tek pomodarstvom, dokazuje i činjenica da je Springer imenovao za direktora Open Access-a Jana Velteropa, <http://www.springeronline.com/sgw/cda/frontpage/0,11855,4-40575-2-157192-0,00.html> dosadašnjeg izdavačkog direktora BioMedCentral-a (<http://www.biomedcentral.com/>), jednog od pionira na OA području. Više o tome na stranicama <http://www.springeronline.com/sgw/cda/frontpage/0,11855,1-40359-0-0-0,00.html>

Tibor Tóth

Prva međunarodna Deklaracija o ljudskim pravima i ulozi prava u informacijskom društvu

Tekst *Deklaracije o ljudskim pravima i ulozi prava u informacijskom društvu* usvojilo je Vijeće ministara EU, a ona je izrađena i distribuirana 16. i 17. svibnja na sastanku Vijeća u Varšavi, a bit će predstavljena na sastanku UN posvećenom informacijskom društvu u Tunisu u studenom ove godine.

Deklaracija usklađuje načela Europske konvencije o ljudskim pravima s informacijskim dobom i govori o temama poput cenzure, zaštite privatnih informacija, obrazovanju i dostupnosti podataka, etici medija, korištenju informacijske tehnologije u demokratske svrhe. Također, ona razmatra i pitanja suradnje različitih zainteresiranih skupina poput proizvođača informatičkih programa i opreme, pružatelja internet usluga, vlade i društva.

Tekst Deklaracije može se dobiti na adresi:

http://www.copyrightandculture.com/main.php?page=documents/europe/declaration_human_rights_information_society

Ivo Tokić

Deset načela Prava da znamo

Open Society Justice Initiative (<http://www.justiceinitiative.org>) povodom Međunarodnog dana Prava da znamo 28. rujna objavilo je 10 načela Prava da znamo koje donosimo u nastavku. Načela na jednostavan način definiraju neka temeljna prava građana da znaju, tj. minimalna izuzeća, maksimalno otkrivanje itd. Ova načela daju jasne standarde vodeći nevladine udruge i zakonodavce u njihovim naporima da povećaju pravo javnosti na pristup informacijama.

1. Svi imaju pravo na pristup informacijama.

Svatko, bez obzira na nacionalnost ili struku, ima pravo tražiti informacije. Da bi dobio informaciju čovjek ne mora biti građanin određene države i ne mora objašnjavati za što mu ona treba.

2. Dostupnost je pravilo, a tajnost izuzetak!

Sve informacije vladinih tijela su u načelu javne. Objavljivanje informacija se može uskratiti samo u slučaju malog broja opravdanih razloga sadržanih u međunarodnom pravu i propisanih nacionalnim zakonima.

3. Pravo na dostupnost informacija odnosi se na sva javna tijela.

Javnost ima pravo biti obaviještena o svim informacijama javnih institucija i privatnih tijela koja obavljaju javne funkcije, kao što su opskrbljivači vodom i električnom energijom.

4. Treba omogućiti jednostavno, brzo i besplatno postavljanje zahtjeva za informacijama.

Postavljanje zahtjeva za informacijama trebalo bi biti jednostavno. Jedini uvjet za dobivanje informacije trebao bi se odnositi na ime i prezime i adresu tražitelja te opis tražene informacije.

Trebalo bi omogućiti podnošenje zahtjeva bilo u pismenom bilo u usmenom obliku.

Trebalo bi se omogućiti da se informacija dobije odmah ili u najkraćem vremenskom roku.

Cijena ne bi smjela nadilaziti cijenu reprodukcije dokumenta.

5. Javni službenici dužni su pomagati građanima.

Javni bi službenici trebali pomagati tražiteljima informacija u postavljanju zahtjeva. Ako je zahtjev podnesen krivom javnom tijelu, službenici bi trebali preusmjeriti zahtjev odgovarajućem tijelu.

6. Svako uskraćivanje informacije mora biti opravdano.

Vlada ima pravo zadržavanja informacija samo ukoliko bi njihovo objavljivanje prouzročilo štetu opravdanim interesima, kao što su nacionalna sigurnost ili privatnost. Ti izuzeci moraju biti jasno i potanko definirani u zakonu. Uz svako uskraćivanje informacije mora se jasno navesti razlog zadržavanja informacije.

7. Javni interes ima prednost pred čuvanjem tajne.

Informacije se moraju objaviti kada je javni interes veći od štete koju donosi njezino objavljivanje. Velika je vjerojatnost da bi informacije o ugrožavanju okoliša, zdravlja ili ljudskih prava te informacije koje otkrivaju korupciju trebale biti objavljene s obzirom na velik javni interes vezan za te informacije.

8. Svatko ima pravo na priziv zbog nezadovoljavajuće odluke.

Svi podnositelji zahtjeva imaju pravo na brzi i djelotvorni sudski postupak zbog uskraćivanja informacije od javnih tijela ili zbog propusta u njezinu objavljivanju.

9. Javna tijela trebala bi proaktivno objavljivati glavne informacije.

Svako javno tijelo trebalo bi ažurno objavljivati informacije iz područja svoga rada i odgovornosti, bez potrebe za podnošenjem zahtjeva. To bi trebale biti najnovije, jasne informacije objavljene jednostavnim rječnikom.

10. Pravo na pristup informacijama trebalo bi biti zajamčeno od neovisnog tijela.

Trebalo bi osnovati neovisno tijelo, poput ombudsmana ili povjerenika, koje bi kontroliralo slučajeve uskraćivanja informacija, promicalo svijest i unapređivalo pravo na pristup informacijama.

Smjernice za zaštitu osobnih podataka i transparentnosti

19. srpnja 2005. godine europski supervizor za zaštitu podataka objavio je smjernice (*Guidance on privacy and transparency in EU information requests*) za rad službenika EU koji se bave zahtjevima za slobodnim pristupom javnim dokumentima koji sadrže osobne podatke, naglasivši potrebu da se zahtjevi rješavaju od slučaja do slučaja.

Sadašnji supervizor Peter Hustinx, nekadašnji predsjednik nizozemskog nacionalnog tijela za zaštitu osobnih podataka, ističe kako je zaštita privatnosti pojedinca važan razlog za uskraćivanje prava na informaciju, što ne znači kako će činjenica da neki dokument sadrži osobne podatke automatski određivati i njegovu nedostupnost. Transparentnost rada službenih organa i tijela je, kao i zaštita osobnih podataka, temeljno pravo i jedno nije važnije od drugoga, te ih je potrebno oba pažljivo razmotriti kako bi se došlo do odgovarajućeg rješenja.

Kada se radi o dostupnosti danog dokumenta koji sadrži osobne podatke bitno je da odgovorni službenik temeljito prouči svaki pojedinačni dokument. Pravo na dostupnost dokumenta (koji sadrži osobne podatke) može se uskratiti samo u slučajevima kada dokument sadrži osjetljive podatke vezane uz ugled osobe, podatke koji osobu dovode u neugodan položaj, podatke koji osobu na bilo koji način mogu pogrešno prikazati, ili sadrže informacije dobivene u povjerenju. Negativni utjecaj objavljivanja nečijih osobnih podataka mora biti znatan, što znači da uključuje stvarnu, a ne samo površnu štetu. Također, potrebno je dobro proučiti zahtjev za pristupom do informacija kako bi se odredilo da li je odobrenje pristupa sukladno zakonima o zaštiti podataka.

Smjernice su besplatno dostupne na: <http://www.out-law.com/page-5919>

Živana Heđbeli

U Velikoj Britaniji se za javni novac uložen u znanost traže rezultati putem besplatnog otvorenog pristupa

Istraživački savjeti (Research Councils) Ujedinjenog Kraljevstva <http://www.rcuk.ac.uk/> kao glavni javni investitori u fundamentalna istraživanja u Velikoj Britaniji, s nekih 2,4 milijardi funti u 2004/2005 godini sve više prihvaćaju princip "za javni novac, javni rezultati" odnosno ako se u znanstvena istraživanja ulažu sredstva poreznih obveznika, isti ti porezni obveznici imaju pravo uvida u rezultate tih istraživanja. Polazeći od tog principa RCUK je 28. srpnja 2005. objavio svoj prijedlog o stavljanju znanstvenih radova nastalih sredstvima RCUK-a u režim otvorenog pristupa *RCUK Position Statement on Access to Research Outputs* (detalji se mogu čitati na <http://www.rcuk.ac.uk/access/index.asp>). Prijedlog je do 31. kolovoza bio na javnoj raspravi i do kraja listopada se očekuju konačne odluke. Neki stavovi su već javno objavljeni, i oni se kreću od vrlo pozitivnih reakcija, npr. The Joint Information Systems Committee (JISC) podržava inicijativu http://www.jisc.ac.uk/index.cfm?name=jisc_response_rcuk_open_access, također i British Academy <http://www.britac.ac.uk/reports/rcuk-2005/rcuk-html.html>. I BioMed Central pozdravlja inicijativu <http://www.biomedcentral.com/info/about/pr-releases?pr=20050705>.

Bilo je za očekivati da će biti i negativnih reakcija, tako npr. Publisher Association iako u uvodnim rečenicama pozdravlja inicijativu u daljnjem tekstu izražava svoj negativni stav prema inicijativi <http://www.publishers.org.uk/paweb/paweb.nsf/0/10fef3ab5bc7e9d880257069004d330d?OpenDocument>. The Association of Learned and Professional Society Publishers također čuva svoju stečenu poziciju i nije baš oduševljen s inicijativom <http://www.alpsp.org/2005pdfs/rcuk050805.pdf>.

Slične stavove imaju i neka znanstvena društva, npr. Royal Astronomical Society (RAS) http://www.ras.org.uk/images/stories/ras_pdfs/RAS_response_to_RCUK.pdf što nije čudno jer se i RAS javlja i kao izdavač znanstvenih časopisa.

Bez obzira na rezultat ove inicijative, mislim da je vrijeme da se i u ime HID-a izađe sa sličnim prijedlogom prema MZOS-u. CROSB <http://bib.irb.hr/> je idealno mjesto za stavljanje rezultata znanstvenih istraživanja financiranih sredstvima poreznih obveznika Republike Hrvatske.

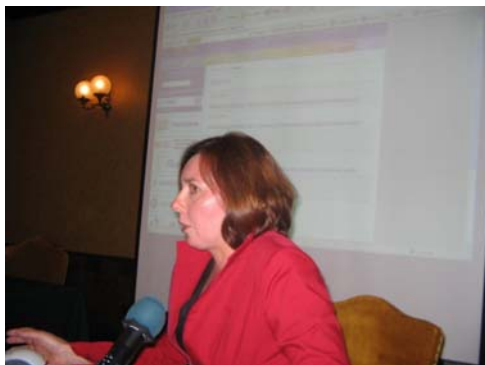
Tibor Tóth

Održan seminar *Novi trendovi u informacijskoj politici Europske unije*

Europski dokumentacijski centar Instituta za međunarodne odnose organizirao je u okviru svojih obrazovnih aktivnosti i sukladno misiji projekta EnterEurope <http://www.entereurope.hr>, te uz potporu Njemačke zaklade za međunarodnu pravnu suradnju (IRZ), seminar pod nazivom *Novi trendovi u informacijskoj politici Europske unije*. Seminar je održan 21. rujna 2005. u dvorani hotela Palace u Zagrebu.

Gost seminara i ujedno glavni govornik bio je g. Ian Thomson, vodeći stručnjak u području informacijske politike Europske unije s kojim je EDC prije više godina započeo uspješnu i plodnu suradnju.

Ian Thomson naglasio je kako građani razumiju rad svojih nacionalnih vlada, ali ne i rad EU-a, čiji je sustav odlučivanja kompleksan i kompliciran. Dodao je da je poboljšanje komunikacije s građanima, u što se ulažu znatni naponi, veliki izazov za EU, kao i u poticanje sudjelovanje građana u procesu donošenja odluka na europskoj razini. Ian Thomson također je uputio polaznike seminara u to kako trebaju koristiti registre dokumenata Europske komisije, Europskoga parlamenta i Vijeća EU, kao korisne izvore informacija o njihovim aktivnostima te ih upoznao s novim oblicima odlučivanja u Europskoj Uniji.

Sandra Čar predstavila je portal EnterEurope i podsjetila na prednosti pojedinih sadržaja dostupnih na portalu, posebice na bazu dokumenata e-POINT koja omogućuje brz i jednostavan uvid u novoobjavljenu dokumentaciju institucija EU, ali i onih na nacionalnoj razini (RH). Posebna je pozornost posvećena segmentu portala koji obrađuje odnose RH i EU, i koji jedini u hrvatskom informacijskom prostoru korisnicima na raspolaganje stavlja u elektroničkom obliku širok raspon službenih dokumenata koji prate odnose RH i EU objavljenih od 1991. godine do danas.

Interes javnosti, posebno one stručne, za sudjelovanje u radu ovoga seminara nadmašio je vrlo optimistična očekivanja organizatora, te je obuhvatio više od 70 polaznika - djelatnika informacijskih punktova Europske komisije u Hrvatskoj, informacijske specijaliste u području europskih integracija koji rade u informacijskim službama velikih tvrtki (PLIVA, INA...), djelatnike državne uprave, posebice Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, Hrvatskoga sabora i Vlade, Hrvatske gospodarske komore, Ministarstva zaštite okoliša, Delegacije EK u Hrvatskoj, Britanskog savjeta, Hrvatskog informacijskog i dokumentacijskog društva, itd.

Sandra Čar
Voditeljica EDC-a

9th IFLA Interlending and Document Supply International Conference Tallinn, Estonija, 20.-23. rujna 2005.

U organizaciji Estonske nacionalne knjižnice (*Eesti Rahvusraamatukogu*) i IFLA-ine sekcije za međuknjižničnu posudbu (*IFLA Document Delivery and Resource Sharing Section*) u Tallinu je u rujnu održana 9. međunarodna konferencija o međuknjižničnoj razmjeni dokumenata, a pod naslovom *Making Library Collections Accesible Localy and Worldwide* <http://www.nlib.ee/ilds/>.

Međuknjižnična posudba i razmjena dokumenata pripada osnovnim uslugama velikog broja knjižnica diljem svijeta. Danas nova tehnološka dostignuća nude ovom aspektu knjižničnog poslovanja mogućnosti za usavršavanje i poboljšanje kvalitete usluge i ostvarivanje velikog napretka. I sami smo svjedoci kako stalni finansijski i organizacijski problemi negativno utječu na mogućnost knjižnica da u svoje fondove uvrste svu građu potrebnu korisnicima. Kvalitetna i stalna suradnja knjižnica u međuknjižničnoj posudbi dokumenata može barem donekle riješiti ili ublažiti taj problem.

156 sudionika iz 30 zemalja svijeta u tri je konferencijska dana moglo odslušati 22 predavanja i vidjeti četiri postera. Predstavljeni su bili različiti projekti, nova rješenja i tehnologije, tekući problemi i rješenja istih, planovi i smjernice razvoja usluge *interlibrary loan* od Skandinavije do Novog Zelanda. Sve prezentacije dostupne su na mrežnoj stranici konferencije. Potpisinica ovih redaka je, kao jedini sudionik iz Hrvatske, u svom izlaganju predstavila sustav za međuknjižničnu posudbu (SEND) koji je razvila i koristi Knjižnica Instituta Ruđer Bošković u Zagrebu.

Sjajna organizacija i ljubazani i sposobni domaćini zaslužni su za uspješnu konferenciju, a krasan srednjovjekovni centar Tallinna i impresivno zdanje gostoljubive i ugodne Nacionalne knjižnice učinili su i službeni i neslužbeni dio boravka nezaboravnim za sve sudionike.

Ova se konferencija održava svake dvije godine: prethodna je bila u Australiji (Canberra), a domaćin će 2007. biti Nacionalna knjižnica u Singapuru.

Više:

- IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions) <http://www.ifla.org/>
- IFLA Document Delivery and Resource Sharing Section <http://www.ifla.org/VII/s15/index.htm>
- Estonska nacionalna knjižnica <http://www.nlib.ee>

Marina Mayer

18. međunarodno savjetovanje Arhivska praksa 2005 Tuzla, 29. i 30. 09. 2005.

Arhiv Tuzlanskog kantona Tuzla (http://www.arhivtk.com.ba/linkovi/arhiv_onama.html) i Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona organizatori su 18. međunarodnog arhivskog savjetovanja održanog 29. i 30. rujna 2005. g. u Tuzli. Pokrovitelji savjetovanja su Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona i Federalno ministarstvo kulture i sporta Sarajevo. Generalni sponzor skupa je d.o.o. „Kabas“ Sarajevo.

Na ovom izuzetno dobro organiziranom i posjećenom skupu sudjelovalo je oko 300 arhivskih i uredskih djelatnika i izlagača iz cijele Bosne i Hercegovine, Slovenije, Hrvatske, Srbije i Crne Gore, Austrije i Mađarske. U program je uvršteno 29 referata, razvrstanih u tri teme:

- registraturno gradivo
- korištenje arhivskog i registraturnog gradiva
- aktualna pitanja arhivske teorije i prakse.

Izlagači iz Hrvatske su bili: mr. Živana Heđbeli, Marko Landeka, Branka Molnar, dr. Branko Bubenik. Radovi skupa su objavljeni u časopisu Arhivska praksa br. 8, a zaključni materijali skupa bit će objavljeni u idućem broju časopisa.

Živana Heđbeli

Poziv na Savjetovanje kanadskih arhivista – 2006.

Udruženje kanadskih arhivista (ACA - Association of Canadian Archivists (ACA) osnovano 1975. g., smješteno u Ottawi i s više stotina članova diljem svijeta, sredinom kolovoza ove godine objavilo je poziv za prijavu referata za svoje godišnje savjetovanje koje će se održati 2006. g. Savjetovanje se bavi položajem arhiva unutar zajednice kulture i baštine, pitanjima njihova spajanja i utjecaja na arhiviste. Programski odbor očekuje referate vezane uz legislativu, spajanje arhivskih, kulturnih i institucija koje se bave baštinom u digitalnom svijetu, stvaranjem i izgradnjom novog tržišta, korisnika i institucija, obrazovanjem i novim stručnjacima na području baštine/informacija. Krajnji rok za predaju prijedloga referata je 24. listopada 2005. godine.

Više na: <http://www.archivists.ca>

Živana Heđbeli

Najava skupa i poziv za sudjelovanje: Libraries in the digital age (LIDA) 2006 Dubrovnik i Mljet, 29.5. – 4.6.2006.

Već tradicionalno održat će se u Dubrovniku i na Mljetu od 29.5 do 4.6.2006. godišnja međunarodna konferencija Libraries in the Digital Age (LIDA). LIDA se održava od 2000. godine i svaki put pruža bogatstvo sadržaja, a rad se održava kroz brojna izlaganja renomiranih svjetskih autora i predavača iz područja knjižničnih i informacijskih znanosti, radionice, demonstracije, tutoriale i posterska izlaganja. Konferencija okuplja istraživače, stručnjake i studente koji međusobno razmjenjuju iskustva i stječu nova znanja. Idejni začetnici i glavni kodirektori međunarodne konferencije LIDA su prof. dr. Tatjana Aparac-Jelušić s Filozofskog fakulteta u Osijeku i prof. dr. Tefko Saračević sa Sveučilišta Rutgers iz New Brunswicka, NJ, USA, koji su uz najavu skupa uputili i poziv za sudjelovanje.

Kao i svake godine do sada, rad skupa podijeljen je tematski u dva dijela:

1. dio : Kulturološki, socijalni i institucionalni odjeci i mjesto digitalnih knjižnica
2. dio : Izgradnja digitalnih knjižnica za djecu i mlade

Više podataka dostupno je na adresi <http://www.ffos.hr/lida> ili kontaktom na adresu : lida@ffos.hr

Irena Pilaš

Korisni sadržaji na mreži

The National Archives News, srpanj/kolovoz 2005.

Sredinom kolovoza Nacionalni Arhiv Velike Britanije objavljen je zadnji dvobroj e-publikacije *The National Archives News*. Publikacija je izvrstan primjer propagiranja rada arhiva široj publici, te je jedna od tema ovog broja informacija o tome da se online može pronaći rođaka/inju, iz svog obiteljskog stabla, koji je na SZ europskom ratištu u II. sv. Ratu, od lipnja 1944. g., dobio nagradu za hrabrost. Članove i ne članove HID-a će vjerojatnije zanimati članak o tome kako se danas 95% od svih državnih spisa stvara elektronički. Ovi se e-zapisi sve više čuvaju u Nacionalnom arhivu, čija služba za online elektroničko gradivo nastoji spise učiniti što dostupnijim javnosti, te su tako npr. dostupni dokumenti parlamentarnih odbora. Materijale se može online pretraživati, čitati ili naručiti njihovu kopiju. Online gradivo dostupno javnosti su prezentacijske kopije originalnih spisa pohranjenih u arhivu. U nekim je slučajevima format dokumenta promijenjen kao bi ih se moglo čitati online, a sadržaj spisa je ostao isti kao kod originala, promijenjen je isključivo format.

Više na: <http://www.nationalarchives.gov.uk>

Živana Heđbeli

Građani imaju pravo znati

Dana 28. rujna 2005. obilježen je međunarodni dan *Građani imaju pravo znati*. Povodom obilježavanja tog dana u Hrvatskom helsinškom odboru za ljudska prava (HHO) izradili su i dali na upotrebu novu web stranicu s nazivom *Građani imaju pravo znati*, a adresa je:

<http://www.gradjani-imaju-pravo-znati.hho.hr/>

Stranice su izrađene i namijenjene građanima koji se žele informirati i dobiti uvid u informacije i dokumente u posjedu tijela javne vlasti.

Dostupnost informacija u posjedu tijela javne vlasti jedno je od temeljnih prava građana - a načelo otvorenosti i slobodnog dostupa informacijama jedno je od temeljnih načela demokratske vlasti.

Na navedenoj web stranici može se koristiti veliki broj informacija i poveznica na druge informacijske izvore.

Irena Pilaš

Copyrightandculture.com

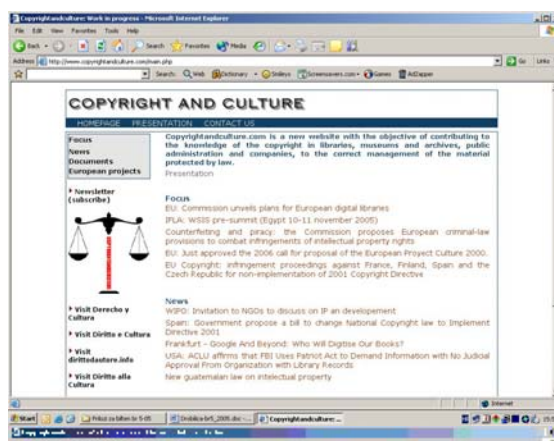
Copyrightandculture.com je nova web stranica na Internetu kojoj je cilj pridonijeti znanju o autorskim pravima u knjižnicama, muzejima i arhivima, javnoj upravi i tvrtkama, te omogućiti ispravno upravljanje zakonom zaštićenim materijalom.

Teme koje se obrađuju su autorsko pravo, privatnost, kulturno naslijeđe, europski projekti, Open Access, novosti i ostalo.

Stranica se nalazi na adresi:

<http://www.copyrightandculture.com/main.php>

Ivo Tokić

HID-Drobnica

Glavni urednik : mr.sc. Ivo Tokić, tel. 01/2381-624, e-mail: ivo.tokic@ina.hr

Članovi uredništva: mr.sc.Tibor Tóth, mr.sc. Živana Hedbeli, Marina Mayer, mr.sc.Daniela Sraga, mr.sc. Žaneta Baršić Schneider
HID

Hrvatske bratske zajednice 4, 10000 Zagreb, Hrvatska

Tel.: +385 1 3722 643; faks: +385 1 3722 630 <http://www.hidd.hr>

Matični broj: 0513814

Žiro račun: 2340009-110007285